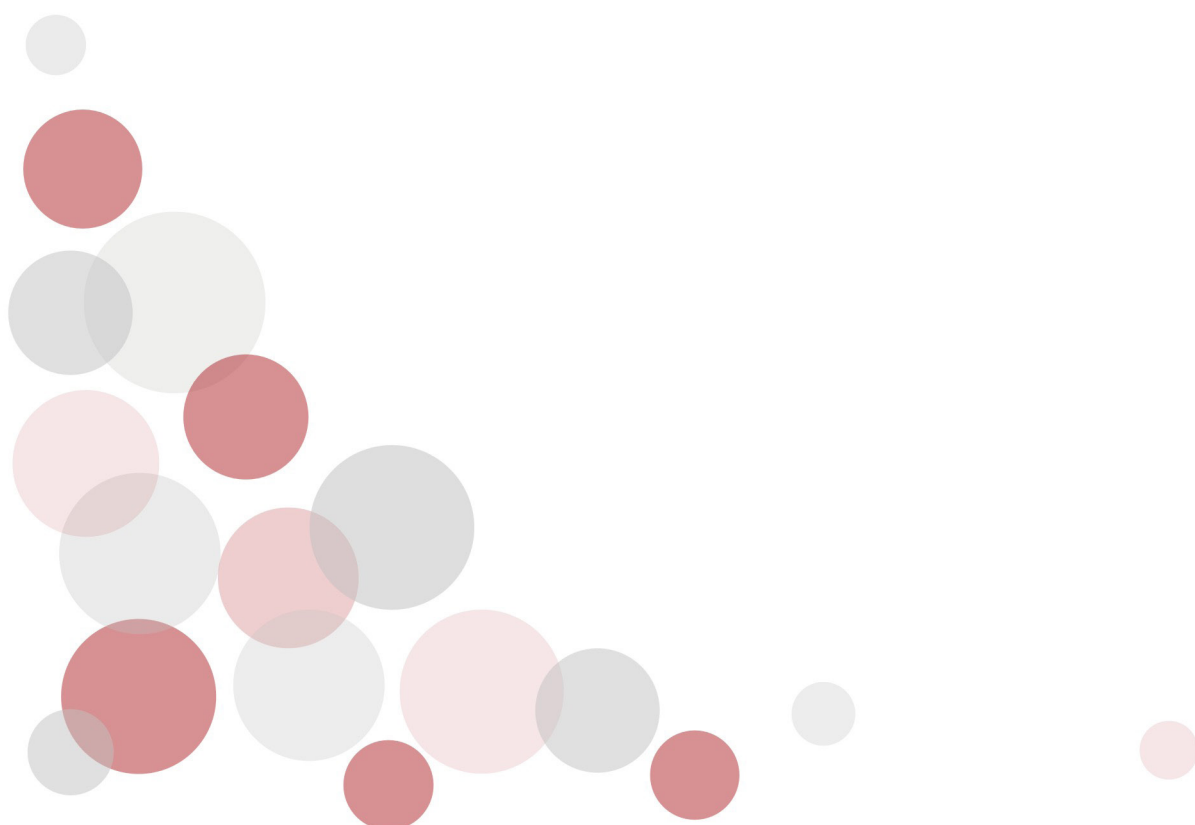

Joanna Moleda

„Muzyka łączy pokolenia”

Projekt zrealizowany
w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym
Księży Orionistów w Warszawie

Autor

dr n. hum. Joanna Moleda – adiunkt w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, pedagog specjalny. Jej zainteresowania badawcze dotyczą nieprzystosowania społecznego młodzieży oraz przestępczości i resocjalizacji nieletnich. Autorka licznych artykułów, wydała monografię *Aspiracje i cele życiowe młodzieży nieprzystosowanej społecznie*. Uczestniczy w konferencjach, seminariach oraz sympozjach naukowych. Od 17 lat pracuje na co dzień z chłopcami w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym Księży Orionistów w Warszawie.

**Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Księży Orionistów
im. Ks. Franciszka Toporskiego w Warszawie**

ul. Barska 4

02-315 Warszawa

www.barskaorione.pl

e-mail: dyrektor@barskaorione.pl

tel. [22 822 02 80](tel:228220280)

Konsultacja merytoryczna

Wydział Resocjalizacji i Socjoterapii Ośrodka Rozwoju Edukacji

Maria Depta

Redakcja językowa i korekta

Karolina Strugińska

Skład, redakcja techniczna, projekt okładki

Barbara Jechalska

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2020

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC BY-NC): <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/pl/>

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

tel. 22 345 37 00

Spis treści

Charakterystyka placówki	5
Patriotyczne wychowanie młodzieży	5
Realizacja projektu	6
Podsumowanie	9
Bibliografia	9

1. Charakterystyka placówki

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Księży Orionistów jest placówką resocjalizacyjną, której misja polega na wychowywaniu, edukowaniu i usamodzielnianiu podopiecznych w zgodzie z wartościami chrześcijańskimi, czyli na stwarzaniu każdemu uczniowi i wychowankowi warunków do wszechstronnego, harmonijnego rozwoju oraz przygotowywaniu go do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie w różnych rolach: małżonka, ojca, pracownika, obywatela, poprzez:

- kształtowanie właściwej hierarchii wartości oraz tworzenie okazji do nabywania umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z obowiązującymi normami moralno-prawnymi;
- rozpoznawanie uzdolnień wychowanków i rozwijanie zainteresowań przydatnych w pełnieniu ról społecznych;
- rozwijanie umiejętności niezbędnych do podjęcia dalszego kształcenia i znalezienia zatrudnienia oraz wyrabianie umiejętności planowania własnej przyszłości zawodowej i osobistej oraz konsekwentnego realizowania tych planów;
- kształtowanie prawidłowego obrazu rodziny oraz poszanowania dla jej wartości;
- promowanie postaw obywatelskich i patriotycznych, poszanowania dla polskiej tradycji i zwyczajów, celebrowanie świąt i uroczystości;
- rozwijanie kompetencji społecznych, moralnych i duchowych;
- kształtowanie umiejętności dokonywania wyborów życiowych i codziennych opartych na społecznie akceptowanych wartościach;
- kształtowanie postaw szacunku i tolerancji wobec innych ludzi;
- promowanie postaw proekologicznych i zdrowego stylu życia.

W naszej pracy kierujemy się zasadami opartymi na wartościach uniwersalnych wpływających z Ewangelii, oraz chrześcijańsko-ojcowskim systemem wychowawczym św. Alojzego Orione, założyciela zgromadzenia zakonnego Księży Orionistów.

2. Patriotyczne wychowanie młodzieży

Współcześnie w Polsce można zaobserwować kryzys edukacji patriotycznej. Przyczynić się do niego mogły: bezrobocie, zaburzenie autorytetów moralnych, ogólny kryzys w edukacji, dynamicznie postępujące zmiany ustrojowe. Takie zjawiska mogą bardzo osłabić więź jednostki z narodem, prowadzić do zmiany świadomości i systemu wartości człowieka. Jest to istotny problem, szczególnie w przypadku osób nieprzystosowanych społecznie, które często nie mają odpowiednio zinternalizowanego systemu wartości, a ich światopogląd i przekonania łatwo ulegają modyfikacji.

Patriotyzm był i jest ważnym elementem w procesie kształtowania obrazu własnej osobowości oraz własnego państwa. Pozostaje on w ścisłej relacji z systemem wartości jednostki czy danej grupy społecznej¹.

---

¹ Zob. Szczurkowska J., (2016), *Psychologia patriotyzmu*, Warszawa: Difin.

Encyklopedia PWN definiuje patriotyzm jako „wszelkie umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia i/lub zamieszkania; ojczyzną w tym sensie może być każda okolica lub region, do którego jednostka jest szczególnie przywiązana (w takim wypadku mówi się o patriotyzmie lokalnym i ojczyźnie prywatnej), ale ojczyzną może być również cały kraj zamieszany przez naród, z którym jednostka się identyfikuje (ojczyzna ideologiczna), [...] patriotyzm to nie tylko sentyment, lecz również gotowość do poświęcenia się dla ojczyzny, stawianie dobra swego kraju ponad partykularne interesy własne i własnej klasy, profesji, partii. [...] Często, choć nie we wszystkich językach i ideologiach, patriotyzm jest przeciwstawiany nacjonalizmowi, jako tylko takie przywiązanie do ojczyzny i tylko taka solidarność z własnym narodem, którym nie towarzyszy wrogość do innych narodów i chęć ich poniżenia, duma narodowa zaś nie przekształca się w megalomanię”².

Łukasz Michalski podjął próbę zbadania i scharakteryzowania świadomości młodzieży, skupiając się na dwóch ważnych aspektach: historii i patriotyzmie. Jego badania stanowiły kontynuację analiz prowadzonych przed 30 laty przez Janusza Rulkę. Autor przeprowadził badania, używając bardzo podobnego narzędzia badawczego, co umożliwia zestawienie stanu świadomości współczesnej młodzieży z tym, jaki można było zaobserwować u młodzieży z poprzedniego stulecia.

W badaniach wzięto pod uwagę między innymi:

- zainteresowania historyczne;
- poglądy i spostrzeżenia dotyczące historii;
- wiedzę historyczną młodzieży.

W wyniku przeprowadzonych badań ustalono między innymi, że młodzież w mniejszym stopniu niż poprzednie pokolenia interesuje się historią, a poczucie patriotyzmu uległo spłyceniu i zawężeniu. Mimo wszystko wśród młodzieży dominuje przekonanie, że znajomość historii jest niezwykle ważna i potrzebna. Wydawać się jednak może, że standardy edukacji historycznej znacznie się obniżyły. Z przeprowadzonych badań wynika ponadto, że obecnie obserwuje się stopniowo słabnące zainteresowanie młodzieży wiedzą oraz poglądami historycznymi. Autor wskazał, że jest to wynikiem przemian kulturowych i technologicznych.

3. Realizacja projektu

Ośrodek Wychowawczy Księży Orionistów w Warszawie od wielu lat współpracuje z licznymi organizacjami oraz fundacjami, wzbogacając tym samym swoją ofertę oddziaływań resocjalizacyjnych. Jedną z nich jest Fundacja Dom Kultury. Wychowankowie ośrodka uczestniczą w różnych projektach oferowanych przez Fundację. Jednak na uwagę zasługuje projekt pt. „Muzyka łączy pokolenia”, w ramach którego seniorzy i juniorzy z bardzo różnych środowisk wspólnie śpiewali pieśni patriotyczne i stare szlagiery. Uczestnikami projektu byli seniorzy korzystający z zajęć prowadzonych w Dziennym Domu Pomocy Społecznej na warszawskiej Pradze Południe, a grono juniorów zasilili wychowankowie Ośrodka. Teoretycznie dzieliło ich wiele: wiek, pochodzenie, miejsce zamieszkania, sytuacja życiowa. Połączyło ich śpiewanie.

---

² Zob. www.encyklopedia.pwn.pl [dostęp: 9 lipca 2020 r.].

Udało się to dzięki spotkaniom na wspólnych próbach śpiewu i ćwiczeniach wokalnych prowadzonych przez Marcina Steczkowskiego – kompozytora, aranżera, muzyka i społecznika – a także ogromnej wierze i wytrwałości wychowawców biorących udział w projekcie.

Chór, który powstał w ramach projektu, miał charakter amatorski. Część jego członków mogła poszczycić się jednak pewnym przygotowaniem: seniorzy od lat śpiewają i bardzo to lubią. Chłopcy wcześniej nie śpiewali, ale mieli od pewnego czasu kontakt ze śpiewem, ponieważ uczestniczą czynnie w Mszach Świętych prowadzonych w ośrodku.

Projekt „Muzyka łączy pokolenia” został dofinansowany ze środków Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm jutra”³. Głównym założeniem projektu było realizowanie edukacji patriotycznej poprzez propagowanie polskich pieśni patriotycznych w nowej formie.

W projekcie uczestniczyła jedna grupa wychowawcza, co ułatwiło udział chłopców w przedsięwzięciu. Projekt rozpoczął się w kwietniu, a zakończył 11 listopada 2017 roku. Próby na początku realizacji przedsięwzięcia, odbywały się oddzielnie – chłopcy i seniorzy śpiewali osobno. Wszystkim próbom towarzyszył jako dyrygent Marcin Steczkowski – multiinstrumentalista, pedagog i trener biznesu – który od samego początku zyskał szacunek i zaufanie chłopców. Wychowankowie przyjęli projekt entuzjastycznie – niewątpliwie zarażeni entuzjazmem pana Marcina, oczarowani jego osobowością i profesjonalizmem. Fakt ten pokazuje, jak ważny jest dobór odpowiedniej osoby do prowadzenia zajęć z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie. Istotne jest, aby prowadzący z pozycji swojego autorytetu, potrafił aktywizować i rozbudzać zainteresowania swoich podopiecznych. To właśnie Marcin Steczkowski wraz z wychowawczynią grupy pokazywali na nowo wychowankom świat wartości i poglądów związanych z patriotyzmem. Oczywiście wiązało się to przede wszystkim z dbałością o atrakcyjność prowadzonych zajęć oraz z wiarą w sens i efekty realizowanego projektu.

Kolejny bardzo ważny etap stanowiły wspólne próby uczestników projektu: seniorów i juniorów, przełamywanie uprzedzeń i barier młodzieży wobec ludzi starszych. Już po pierwszych wspólnych spotkaniach okazało się jednak, że chłopcy bardzo szybko nawiązali właściwe relacje ze starszymi członkami chóru. Chętnie jeździli do nich na Pragę i przyjmowali ich u siebie w ośrodku. Oprócz prób wokalnych każde spotkanie z seniorami niosło ze sobą ich życiowe opowieści. Chłopcy chętnie słuchali tych historii. Ewidentnie zaobserwować można było skutki deficytów, które w tym zakresie występowały w dotychczasowym życiu chłopców – w ich rodzinach często brakowało właściwych wzorców dziadków.

---

³ Więcej informacji na temat programu na stronie: <https://muzhp.pl/pl/p/121/patriotyzm-jutra> [dostęp: 9 lipca 2020 r.].

Fot. 1. Próba uczestników projektu w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym Księży Orionistów. Źródło: http://www.fundacijadomkultury.pl/stara_strona/wp-content/uploads/2017/10/DSC_0287.jpg [dostęp: 20 lipca 2020 r.]

Po ponad półrocznych próbach międzypokoleniowy chór wystąpił podczas obchodów Święta Niepodległości w Pałacu na Wodzie w Łazienkach Królewskich. Na to niezwykle wydarzenie chłopcy zaprosili swoich rodziców i bliskich. Przyjechali też pozostali wychowankowie naszego ośrodka. Publiczność dopisała i śpiewała razem z nami. Było bardzo uroczyście i wzruszająco.

Fot. 2. Koncert finałowy w Łazienkach Królewskich pod kierownictwem Marcina Steczkowskiego. Źródło: http://www.fundacijadomkultury.pl/stara_strona/wp-content/uploads/2017/11/07-07-07-DSC_0650-1.jpg [dostęp: 20 lipca 2020 r.]

4. Podsumowanie

Realizacja projektu pokazała, że wychowankowie MOW mają spory potencjał, a odpowiednie wychowanie patriotyczne oraz edukacja historyczna mogą natchnąć młodzież duchem patriotyzmu oraz przyczynić się do wzięcia przez nią odpowiedzialności za ojczyznę. Bez wątpienia nie uda się to bez poszukiwania przez wychowawców pomysłów na interesujące zajęcia i spotkania uczniów z intrygującymi osobami.

5. Bibliografia

Michalski Ł., (2015), *Świadomość historyczna uczniów szkół ponadpodstawowych w aglomeracji warszawskiej: raport z badań*, Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Szczurkowska J., (2016), *Psychologia patriotyzmu*, Warszawa: Difin.

Encyklopedia PWN online: www.encyklopedia.pwn.pl [dostęp: 9 lipca 2020 r.].

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

